

S. Sayısı : 170

«Türkiye'ye ve Fransa'ya stajyer kabulüne dair Anlaşma» nın onanması hakkında kanun tasarısı ve Dışışleri Komisyonu raporu (1/152)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71-1889, 6-620

21 . II . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türkiye'ye ve Fransa'ya stajyer kabulüne dair Anlaşmanın onanması hakkında Dışışleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 13 . II . 1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

Türkiye ile Fransa arasında bir stajyer mübadelesi Anlaşması yapılması hususunda Fransa Hükümeti tarafından vâkı teklifi tetkik eyleyen Hükümetimiz, iki memleket münasebetlerinin takviyesine ve sanayi, ziraat, mimarlık, turizm ve alefümum teknik sahalarda Türk stajyerlerinin lisan ve mesleki bilgilerini tevsic medar olur mülâhazasıyla işbu teklifi kabul ederek 22 Aralık 1950 de «Türkiye'ye ve Fransa'ya Stajyer Kabulüne Dair Anlaşma» yı akit ve imza eylemiştir.

Birinci maddesinde de tasrih edildiği veçhile Anlaşma, munhasıran stajyerlere, yani bir iş verenin yanında iş yerleştirdikleri halde lisan ve meslek bilgilerini iletirmek üzere Âkîd Devletlerden birinin ülkesine giren öbür Âkîd Devlet uyruklarına tatbik olunacaktır. Bunların sayısı şimdilik senede ellişer olarak tesbit edilmiştir. Tahsil veya tetkik için kendi paralarıyla veya Devlet tarafından Fransa'ya giden veya gönderilen öğrencilerle memurlar bittabi bu Anlaşma çerçevesi dahiline girmemektedir.

Stajyerler, mülki ve askeri teşkilât hariç, Âkîd Devletlerin bilfümum hususi ve âmme müesseselerinde istihdam edilebileceklerdir. Her iki memleketin kendi vatandaşlarına tahsis ettiği meslekler Anlaşmada mahfuz tutulduğu gibi yabancıların girişi, ikameti ve çıkışı mevzuunda Âkîd Devletler ülkelerinde mer'i kanun ve nizamnamelere uymak mükellefiyeti de vaz'edilmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan, stajını bitirenlerin her hangi bir bahane ile gittikleri memlekette kalmalarını önlemek için Anlaşmaya bir fıkra dercedilmiştir.

Staj yapmak husundaki talepleri Anlaşma hükümlerine uygun olarak kabul edilen stajyerlere, iş mahalline muvasalatlarından itibaren, maddî müzayakaya düşmemeleri için, iş verenler tarafından münasip bir geçim tazminatı ödenecektir. İşe başlamalarını takiben de normal iş ücreti tesviye olunacaktır.

Emniyeti, hıfzıssıhhayı ve iş şartlarını sağlayan mevzuatın tatbikatını ilgilendiren her hususta

Türk stajyerleri, emsali Fransızların nail oldukları tedavi, kaza halinde tazminat ve saire gibi igtimai sigorta mevzuatının temin eylediği faydaları elde edecekler ve onlar gibi gereken mükellefiyetleri yerine getireceklerdir.

Stajyerle iş veren arasında yapılacak kanunen muteber bir iş mukavelesini staj için vesas tutan Anlaşmanın tatbikatiyle ilgili hususları tanzim etmek üzere Akad. Devletler, münasip görecekləri makamları tâyin etmek salâhiyetini haiz bulunmaktadır. Stajyerlerin taleplerini tetkik etmek, bir arada toplamak, diğer Akad. Devlete iblâğ eylemek ve oradan sâdir olacak staj tekliflerini neticelendirmek bu merkezî makamın vazifeleri meyanında bulunmaktadır.

Anlaşma heyeti umumiyesi itibariyle, mensucat, demircilik gibi sanayi kolları ile köprü, yol, baraj inşaatı ve şehirelilik gibi faaliyet sahalarında ve elektrik, demiryolları sanayiinde, kömür işletmelerinde, bankacılık, sigortacılık, büyük mağazalar teşkilâtı, turizm, otelcilik, dekorasyon, sergicilik, ziraat, bağcılık ve sanayii branşlandırmada memleketimize, ziyadesiyle muhtağ olduğu yetişkin elemanlar ve bilhassa ustabaşları teminine yarayacaktır.

Buna mukabil Türkiye'ye staj yapmak üzere gelecek Fransızların mahdut olacağı tahmin olunabilir.

Bu itibarla Anlaşma daha ziyade memleketimiz içinde fayda temin edeceği gibi, stajyerler iş mukavelesinin akdinden sonra Fransa'ya gideceklerine göre Hükümetimize döviz bakımından bir güne külfet de tahmil eylememektedir.

Yukarıda mâruz mülahazalara binaen, memleketimizle Fransa arasında akdolunan «Türkiye'ye ve Fransa'ya stajyer kabulüne dair Anlaşma»nın onanması için ilişik kanun tasarısi hazırlanmıştır.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/152

Karar No. 27

15 . V . 1951

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ve Fransa'ya stajyer kabulüne dair anlaşmanın onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 13 . II . 1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısi ile gerekçesi ve ilişkileri Yüksek Başkanlıklarından Dışişleri Komisyonuna havale edilmiş olmakla Komisyonumuzun 25 . IV . 1951 tarihli toplantısında Dışişleri Bakanlığı temsileisinin huzuriyle incelendi.

Komisyonumuz yaptığı görüşmeler sonunda kanun tasarisının milli menfaatlerimize uygun olduğu neticesine varmış ve tasariyi aynen kabul etmiştir.

Adı geçen kanun tasarısi Kamutayın tasvi-

bine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Komisyonu

Başkanı

İzmir

Vasfi Montes

Kâtip

Denizli

A. Çobanoğlu

İzmir

A. Başman

Samsun

F. Kesim

Bu Rapor Sözcüsü

Kâtip

Denizli

A. Çobanoğlu

Ankara

S. M. Arsal

İmzada bulunamadı

İzmir

C. Tunca

İmzada bulunamadı

Trabzon

Hasan Saka

Seyhan

Remzi O. Arık

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

«Türkiye'ye ve Fransa'ya stajyer kabulüne dair
Anlaşma» nun onanması hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransa Cumhuriyeti Hükümeti arasında 22 Aralık 1950 tarihinde Paris'te imzalanan «Türkiye'ye ve Fransa'ya Stajyer Kabulüne Dair Anlaşma» onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan

A. Mederes

Devlet Bakanı

F. L. Karaosmanoğlu

Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı

S. Ağaoğlu

Adalet Bakanı

H. Özyörük

Millî Savunma Bakanı

Refik S. İnce

Dışişleri Bakanı

F. Köprülü

Millî Eğitim Bakanı

T. İleri

Ekono. ve Ticaret Bakanı

Z. H. Velibey

G. ve Tekel Bakanı

N. Özsan

Ulaştırma Bakanı

S. Kurtbek

İşletmeler Bakanı

Muhlis Ete

İçişleri Bakanı

Maliye Bakanı

H. Polatkan

Bayındırlık Bakanı

K. Zeytinoglu

Sa. ve So. Y. Bakanı

Dr. E. H. Üstündağ

Tarım Bakanı

N. İyriboz

Çalışma Bakanı

H. Köymen

TÜRKİYE'YE ve FRANSA'YA STAJYER KABULÜNE DAİR ANLAŞMA

Türk ve Fransız stajyerlerinin meslekî bakımdan yetişmelerinin teşvikini arzu eyliyen Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransa Cumhuriyeti Hükümeti bilitilâf aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır:

Birinci Madde

a) İşbu Anlaşma stajyerlere, yani bir iş verenin yanında işe yerleştirildikleri halde lisan ve meslek bilgilerini iletirmek üzere Âkîd Devletlerden birinin ülkesine giden öbür Âkîd Devlet tebaasına tatbik olunur.

b) Stajyerler erkek veya kadın olabilirler ve el veya fikir işlerinde kullanılabilirler. Prencip itibarıyla stajyerlerin otuz yaşını geçmemiş olmaları lâzımdır.

c) Enebilerin bâzı mesleklerde istihdamlarını tanzim eyliyen kanuni veya idari hükümler mahfuz kalmak şartıyla stajyerlerin, kendilerini kabul eden memlekette meslekleriyle ilgili iş piyasasının durumu ne olursa olsun, mütaakıp maddelerde tesbit olunan şartlar dâhilinde bir iş tutmalarına müsaade olunacaktır.

İkinci Madde

a) Staj müsaadesi bir sene için verilir. Bununla beraber bâzı hallerde ve müferit bir tedbir olarak altı ay daha uzatılabilir.

b) Sarih müsaade halleri hariç, staj devrelerinin bitiminde stajyerler, bir iş tutmak maksadıyla, kendilerini kabul eden memleket ülkesinde kalmamalıdır.

Üçüncü madde

a) Âkîd Devletlerden her birinin ülkesine kabul edilecek stajyerlerin sayısı senede «50» olarak tesbit edilmiştir. Maahaza, meriyete konacağı seneye tekaddüm eyliyen senenin en geç 1 Aralıkına kadar Âkîdler arasında varılacak bir Anlaşma ile bu miktar değiştirilebilir.

b) Sene 1 Ocaktan 31 Aralıkta kadar hesaplanır. Bu Anlaşmanın meriyete konacağı tarih ile aynı senenin Aralık ayının 31 nei günü arasındaki devre istisnai olarak tam bir sene sayılır.

c) İki Âkîd Devletten birinin diğer Âkîd Devlet ülkesinde fiili ikametgâhı bulunan tebaası, yukardaki ahkâma şâz olarak, işbu maddenin (a) fıkrasında tesbit edilen kontenjana ilâveten, stajyer olarak kabul edilebilirler.

d) Senelik kontenjan hesaplarında, bir evvelki senede tâyin edilip stajları henüz bitmemiş olanlar bu kontenjana ithal edilemezler.

e) Âkîd Taraflardan biri, işbu madde ile tesbit olunan kontenjan yekûnunu kullanmadığı takdirde, diğer Âkîd Tarafın aynı devre zarfında göndermek hakkını haiz bulunduğu kontenjanın da aynı miktar stajyerle tahdidini isteyemez.

Dördüncü madde

a) Çalışma devresi esnasında kâfi gelire sahip olduklarından emin bulunmadıkça Âkîd Devletler, kendi ülkelerine kabul edilen stajyerlere iş müsaadesi vermeyi taahhüt ederler.

b) İş müsaadesi stajyerlere aşağıdaki esaslar dairesinde verilir :

Alelâde bir işçinkine muadil bir iş yapmama müsaade edildiği takdirde stajyerin, mesleğinde ve çalıştığı bölgede cari mutat ücreti almak hakkıdır.

Diğer bilûmum stajyerler, hemen muvasalatlarından itibaren kendilerine iş verenlerden mâkul bir geçim tazminatı almalıdırlar.

Beşinci madde

Emniyeti, hıfzıssıhayı ve iş şartlarını sağlıyan kanun, nizam ve usullerin tatbikatını ilgilendiren

her hususta stajyerler, kabul edildikleri memleketin vatandaşlarıyla müsavi muameleden müstefit olacaklardır. Stajyerler ve bunlara iş verenler içtimai emniyet bahsinde mer'î mevzuata uymakla mükelleftirler.

Altıncı madde

İşbu anlaşma hükümlerinden faydalanmak isteyen Âkîd Devletlerden her birinin stajyerleri, dokuzuncu madde hükümlerine tevfikân bu talepleri bir arada toplamaya memur makama müracaat etmelidirler. Stajyerlerin, taleplerinde lüzumlu bileümle izahatı vermeleri ve çalışmak istedikleri müesseseyi bildirmeleri lâzımdır. Dosyayı tetkik ve lüzumu halinde diğer Âkîd Devletin mümasil makamına irsal eylemek salâhiyeti bu makama aittir.

Yedinci madde

Kendilerini stajyer olarak istihdam edecek iş verenleri kendi vasıtalarıyla bulamıyan namzetlere imkân nispetinde yardım maksadiyle Âkîd Taraflar, gerek işbu Anlaşmanın tatbikına nezarete memur bir merkez bürosu tesisi suretiyle, gerekse stajyer mübadelesiyle, alâkalı teşekküllerin de yardımıyla diğer münasip bilûmum vasıtalarla stajyer mübadelesini kolaylaştırmayı taahhüt ederler.

Sekizinci madde

Her iki Devlet yetkili makamları, taleplerin en kısa zamanda tetkikini temin için mümkün olan her şeyi yapacaklardır.

Dokuzuncu madde

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe konmasını takip edecek ay içinde Âkîd Taraflardan her biri, kendi tebaalarının taleplerini bir arada toplamaya ve diğer taraftan sâdır olacak talepleri neticelendirmeye memur makama, diploması yoluyla diğer Âkîd Tarafa bildirecektir.

Onuncu madde

a) İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü, stajyerlerle iş verenleri, ecnebi tebaasının girişi, ikameti ve çıkışı mevzuunda Âkîd Taraf ülkelerinde mer'î kanun ve nizamnamelere uymaktan muaf kılmaz.

b) Âkîd Taraflar, idari makamların, kabul edilen stajyerlerin memlekete giriş ve ikametine mütaallik kararlarını en kısa zamanda almaları için bütün gayretlerini sarfedeceklerdir. Âkîd Taraflar, stajyerlerin memlekete giriş ve ikametleri hususunda zuhuru muhtemel müşkülâtı da mümkün olan süratle bertaraf etmeye gayret edileceklerdir.

On birinci madde

a) İşbu Anlaşma, her iki Hükümetin müştereken tesbit edecekleri bir tarihte meriyete girecek ve işlemeye başladığı senenin 31 Aralıkına kadar yürürlükte kalacaktır.

b) 1 Temmuzdan evvel Âkîdlardan biri tarafından, hükmü sene sonuna muzaf olmak üzere, feshedilmedikçe her defasında yeni bir sene için zımnen temdit edilmiş olacaktır.

c) Mahaza, işbu Anlaşmaya tevfikân verilen müsaadeler, fesih halinde muteber kalacaktır.

22 Aralık 1950 de Paris'te akdedilmiştir.

İmza

Numan Menemencioglu

İmza

Serres